

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Taustaa

Kiimingin – Jäälän vesienhoitoyhdistys on kunnostanut Jäälänjärveä ja sen valuma-aluetta monipuolisella keinovalikoimassa vuodesta 2011 alkaen (ks. www.kiiminginjaalinvedet.net). Jäälänjärven kalakannan rakenne on saatu tervehtymään, ja tulovesien liukoiset ravinteet ovat merkittävästi vähentyneet. Kahtena viimeisimpänä vuotena järvessä ei ole ollut sinilevähaittaa, ja myös limalevähaittojen on koettu pienentyneen.

Jäälänjärvi on ominaisuuksiltaan läpivirtausjärvi, joka veden laatu määräytyy pitkälti tulovesistä. Noin kolme neljäsosaa Jäälänjärveen tulevasta vesistä purkautuu Saarisenojasta. Jäälänjärven kunnostustoimet käynnistyivät pääasiassa siitä syystä, että järveen laskevan Saarisenojan vedessä oli silmin havaittavissa huomattavan paljon kiintoainehiutaleita. Aluksi näitä pyrittiin vähentämään pintavalutuksella. Vuonna 2014 havaittiin, että padotetut uoman osat alkoivat täyttyä kiintoainekertymästä. Sen vuoksi vuosina 2015 ja 2016 on rakennettu erityiset lietteenpoistojärjestelmät sekä Kalamäen että Kokkohaaran kosteikoihin. Järjestelmiin kuuluu padoilla suljettava lietteenkeruallas, josta liete voidaan poistaa pumpaamalla. Näistä altaista poistetaan vuosittain lietettä noin 5 tonnia kuiva-aineena määriteltynä. Lietteiden vesipitoisuus on suuri, joten pumpattava lietemäärä on suuruusluokaltaan 500 kuutiometriä.

Lietteenkeruualtaat ovat Saarisenojan virtaamaan suhteutettuna pienet. Altaiden viipymä on keskivirtaamaolosuhteissa alle puolen tunnin luokkaa. Vaikka altaisiin kertyy huomattava määrä kiintoainetta, pääosa kiintoaineesta läpäisee altaat ja päätyy Jäälänjärveen. Vesianalyysien perusteella voidaan laskea, että kesäkuukausina Jäälänjärveen päätyy 20 – 40 tonnia kiintoainetta kuiva-aineena määriteltynä. Yhdistys on valmistellut suunnitelmaan, jonka mukaan Jäälänjärven kaakkoispäästä erotettaisiin noin 3,5 hehtaarin suuruinen alue kiintoaineen laskeutusaltaaksi. Veden viipymä tässä altaassa olisi keskivirtaamaolosuhteissa noin kaksi vuorokautta, mikä tehostaisi kiintoaineen laskeutumista huomattavasti.

Kartta Jäälänjärven valuma-alueesta ja sinne tehdyistä vesienhoitorakenteista on liitteenä 1.

